

τρίαν, φυσικὴν ἱστορίαν, χημείαν καὶ ἔπειτα νὰ καταπραπέζικα γραμμάτια τῶν ἑκατὸν φράγκων. τῆσω νὰ φάγω τριάκοντα περιστέρας ἕνα μῆνα, ἐάν θέλω -- Εἰκοσιπέντε χιλιάδας φράγκα, περισσότερα ἢ ἀνὰ νὰ νυμφευθῶ ἐκείνην τὴν ὁποίαν ἀγαπῶ καὶ νὰ κερδίσω κραζὸν ὁ Κ. Λεβρώνος ἐκθαμβος, ἐνῶ ἡ Ἰουλία ὠχρία ἐκ πεντήκοντα χιλιάδας φράγκων. Ὡ ἐπιστήμη! εἶσαι ἀρα συγκινήσεως καὶ ἠρωθρία ἐκ τῆς χαρᾶς.

λέξες κενή.

V

Τὴν ἰδίαν ἐσπέραν ὁ Λέων ἤρχισε τὸ ἔργον του.

Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας, ὁ Λόρδος Βούρλαμ καὶ ὁ Λόρδος Στόρλεϋ, μάρτυρες τῶν δειπνῶν καθ' ὅλον τὸν μῆνα, ἐπορεύθησαν τὴν ἐξδόμην τῆς ἐσπέρας εἰς τοῦ Λόρδου Δενσδάλ, καὶ τὸν εἰδοποίησαν ὅτι ὁ Λέων ἔφαγε καὶ τὴν ὀγδόην περιστέραν ὀλόκληρον, πρὸς μεγάλην αὐτοῦ ἐκπληξίν.

Τὴν 13 Αὐγούστου ὁ Λόρδος Δενισδάλ εἶπεν εἰς τοὺς δύο μάρτυρας,

— Καὶ ὁ στοιχηματίας μήπως ἀπέθανε;

— Ὅχι.

— Τρώγει τακτικὰ τὴν περιστέραν του;

— Τακτικὰ.

— Ψητὴν.

— Ψητὴν.

— Ὀλόκληρον;

— Ὀλόκληρον.

— Τότε ἐπέραςε τὴν δευτέραν περίοδον.

Τὴν 25, ὑπῆγεν ὁ ἴδιος νὰ ἴδῃ τὸν Λέοντα, τὸν ὁποῖον μόλις ἀναγνώρισε. Ὁ ἥρωας μας εἶχε τοὺς ὀρθαλομοὺς κατακοκκίνους καὶ πυρετὸν σφοδρότατον.

— Πῶς εἶσθε; τῷ εἶπεν ὁ πρόεδρος τῆς ἐταιρίας;

— Πολὺ κακὰ, ἀπήνητησεν ὁ Λέων.

— Καὶ θὰ ἐπιμεινῆτε ἀκόμη;

— Ναί.

Ὁ Λόρδος Δενισδάλ ἠθέλησε νὰ παρευρεθῆ εἰς τὰ τρία τελευταῖα δειπνα τὰ ὁποῖα ὁ Λέων δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ κατὰφέρῃ, παρὰ φράττων τὴν βίνα, τοσοῦτως εὐρισκὲν ἀπὸ τὴν ὁσμὴν τῆς περιστέρης.

Τίς ἤθελε πιστεύσει ποτε, ὅτι τὸ περίφημον διὰ τὴν γεῦσιν πτηνὸν τοῦτο εἶναι τόσον κακὸν μὲ τὸν καιρὸν.

Τὴν 30 Αὐγούστου, ὁ λαὸς τοῦ Λονδίνου συνωθεῖτο εἰς τὴν θύραν τοῦ Ξενοδοχείου τοῦ κ. Πέτρου. Μετὰ δυσκολίας δὲ ἀπεσπασθῆ ὁ Λέων ἀπὸ τὰς ἐνδείξεις τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ὃν εἶχεν ἐμπνεύσει.

Ἀφοῦ ἔφαγε καὶ τὴν τελευταίαν περιστέραν, ἐγένετο ἀνάγκη, καὶ τοι συγκεκινημένος ἀπὸ τὸν θρίαμβόν του καὶ καρδιαλγῶν, νὰ προβῆ εἰς τὸ παράθυρον καὶ νὰ χαιρετήσῃ τὸν ὄχλον τῆς συνοικίας, πρὸς ὃν ὁ Κυρ Πέτρος ἀπύθουε καθεικάστην προσφωνήσεις.

Τὴν 2 Σεπτεμβρίου ὁ Λέων εἶχε κερδίσει τὸ βραβεῖον τῶν περιστέρων. Τὴν 15 Σεπτεμβρίου 1838, ὁ Λέων ἐπαρουσιάσθη εἰς τὸν οἶκον τοῦ κ. Λεβρώνου, τὸν ὁποῖον εὖρε μετὰ τῆς θυγατρὸς του εἰς τὸ αὐτὸ δωμάτιον, ὅπου πρὸ ἐνὸς ἔτους τοὺς εἶχεν ἀποχαιρετήσει.

— Λοιπὸν! τοῦ εἶπεν ὁ πατὴρ;

— Ἰδοὺ ἑβδομήκοντα πέντε χιλιάδας φράγκων, ἀπεκρίθη ὁ Λέων, ἐξάγων ἐκ τοῦ κόλπου του 750

Ναί, εἶπεν ὁ Λέων, ὄχι μόνον ἐκέρδισα χρήματα ἀλλὰ μοῦ προσέφερον καὶ δῶρα τὰ ὁποῖα ἐπώλησα καὶ τῶν ὁποῖων τὸ ἀντίτιμον παριστώσιν αἱ περι πλεόν εἰκοσιπέντε χιλιάδες φράγκων.

— Καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ ἀποκτήσατε διὰ τῆς παιδείας σας;

— Ναί, ἀπεκρίθη ὁ Λέων μετὰ στεναγμοῦ, μὴ θέλων νὰ ὁμολογήσῃ τὴν πηγὴν τῆς περιουσίας ταύτης.

— Τότε λοιπὸν, εἶπεν ἡ Ἰουλία, ἐναγκαλιζομένη τὸν μνηστῆρα τῆς, ἐάν ἀποκτήσωμεν υἱούς, πρέπει νὰ τοὺς ἐκπαιδεύσωμεν καὶ νὰ τοὺς κάμωμεν σοφοὺς.

— Ὁ διάβολος νὰ μὲ πάρῃ ἂν τοὺς μάθω κἂν ἀνάγνωσιν! εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Λέων.

Καὶ ἐνυμφεθῆ τὴν Ἰουλίαν καὶ ἐζῆσε βίον εὐδαίμονα, ἀποκτήσας δύο υἱούς, οἵτινες, παρὰ τὸν ὄρκον τοῦ πατρὸς των, εἶναι σήμερον δύο θαύματα καὶ εἰσηλθον εἰς τὴν ἐπίζηλον ὁδὸν, ἧτις ἀγεί πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ὠραίων τεχνῶν.

Ἡ ἱστορία αὕτη μᾶς διδάσκει ἀρα γε, ὅτι πρέπει νὰ περιφρονῶμεν τὴν ἐπιστήμην; Ὅχι. Ἀποδεικνύει μόνον, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ζητῶμεν ἀπὸ αὐτὴν παρὰ μόνον ὅ,τι ὀφείλει νὰ μᾶς παράσῃ, τὴν ἐργασίαν πάντοτε, τὴν φήμην ἐνίοτε, τὴν ἀσημότητα πολλάκις, οὐδέποτε ὅμως τὸν πλοῦτον.

Ἀποδεικνύει, ὅτι πρέπει νὰ περιφρονῶμεν τὰς ἰδιοτροπίαις τῶν Ἀγγλων; Ὅχι. Διότι, ὡς βλέπει τις, αἱ ἰδιοτροπίαὶ καὶ παρὰ ξενίαὶ τῶν μὲν δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὴν εὐτυχίαν τῶν δέ, πᾶσαι δὲ αἱ ἐντιμοὶ ὁδοὶ ἐφ' ὧν βαίνει τις, ὅπως φθάσει εἰς τὴν εὐτυχίαν εἰσὶ καλαὶ, ἀρκεὶ νὰ φθάσῃ τις εἰς αὐτήν.

Τί ἀποδεικνύει ἀκόμη; Δὲν ἀποδεικνύει τίποτε.

Ἄχ! ναὶ ἀποδεικνύει, ὅτι τὸ κρέας τῆς περιστέρης εἶναι βραρὺ καὶ ὅτι ἡ Θεία Πρόνοια μεταχειρίζεται ὅλα τὰ μέτα ὅπως ἔβλη εἰς βοήθειαν ἐκείνων ὅσοι πάσχουσι μὲν ἄλλ' ἔχουσι τὴν ψυχὴν καθαράν πάσης κακίας.

(Ἀλέξανδρος Δουμάς υἱός.)

υυυυυυυυυυυυ

Περὶ οἰκιακῆς ἀγωγῆς

ὁ πὸ * *

Ἐν τῶν σφαλμάτων, τὰ ὁποῖα μᾶλλον συντελοῦσιν εἰς τὸ καταστῆσαι τὸ μείζον μέρος τῶν ἀνθρώπων συμφορὰς πρὸς τινὰς κακὰς ἔξεις καὶ ἐπιρροετὸς εἰς φαῦλα πάθη, ἐστὶ καὶ τὸ πιστεύειν, ὅτι ἡ ἀγωγή ἀρχεται ἀπὸ ἡλικίας, καθ' ἣν τὰ παιδιὰ εἰσὶν εἰς κατάστασιν νὰ στέλλωνται εἰς τὸ σχολεῖον ἢ νὰ υποβάλλωνται ἐν τῇ οἰκίᾳ ὑπὸ παιδαγωγῶν διδάζοντα αὐτοὺς, τὰ πρῶτα στοιχεῖα.

Οί κοινοί νόες· και ἐν γένει ὁ μικρὸς λαὸς, πιστεύει, ὅτι τὸ πέμπειν τὸ παιδίον εἰς τὸ σχολεῖον λέγεται ἀγωγή αὐτοῦ (education), ἐπειδὴ ὑποθέτουσιν, ὅτι μετὰ τοῦ ἀλφαβήτου εἰσέρχεται εἰς τὸ σῶμα τοῦ παιδὸς και ἰσχύς, τὰ χρυστὰ ἦθη, ἡ εὐθύτης τῆς ψυχῆς και ὁ πρὸς τὸ θεῖον φόβος. Μὴ εἰδότες τί πρᾶγμα εἶναι ἡ οἰκιακὴ ἀγωγή συγχέουσιν αὐτὴν μὲ τὴν διδασκαλίαν (ἐκπαίδευσιν), και θεωροῦσιν ὡς βέβαιον, ὅτι ἄθροπὸς τις ἐπειδὴ ἀναμασᾷ τὰ ἑλληνικά και καταστρώνει μίαν πρόσθεσιν εἶναι διὰ τοῦτο καλὸς και ἀγαθός. Καὶ ἡ μεγίστη αὐτῆ πλάνη, τὸ πιστεύειν δηλ., ὅτι ἡ ἀγωγή ἄρχεται ἀφ' ἧς ἡλικίας ὁ παῖς στέλλεται εἰς τὸ σχολεῖον, εἶναι τόσον κοινὴ, ὥστε γνωρίζω ἄνδρας πεπαιδευμένους και εὐγενεῖς, οἱ ὅποιοι ἀφίνουσι νὰ φύωνται οἱ πονηρότεροι σπόροι εἰς τὰς ψυχὰς τῶν τέκνων των πιστεύοντες, ὅτι εἰ αὐ μάλιστα κόπος νὰ ἐπιχειρῶσι τὸ ἔργον εἰς τὴν ἡλικίαν ἐλείνη τὴν νεαράν, ἣν φρονοῦσι μὴ ἐπιδεκτικὴν συλλογισμοῦ. α' *Ἐς μεγαλώσῃ και ὑστερον θὰ τὸ διορθώσω.* Τοῦτο συνήθως λέγουσιν οἱ τυφλοὶ ἐλείνοι γονεῖς λαλοῦντες περὶ ἀχαλιώτου τινὸς τεκνίου των, τὸ ὁποῖον δίδει καταφανεῖς ἀποδείξεις ἐλλείψεως ἀγωγῆς· *ἀφήσατε νὰ μεγαλώσῃ!* Περιμένετε, φιλόστοργοι γονεῖς, και θὰ ἀποκτήσητε ὠραῖον πρᾶγμα!

Ἐπιθυμῶ νὰ εἶπω μερικὰ πρᾶγματα, περὶ ὧν και ἄλλοι ἴσως ἐλάλησαν· μάλιστα νῦν, ὅτε ἡ ἀγωγή ἐστὶ τὸ πρῶτιστον θεμέλιον τοῦ πολιτισμοῦ μας, και δύναται νὰ δώσῃ ἡμῖν γενεὰν ἀνθρώπων ἐλευθέρων, καλῶν ἀγαθῶν και χριστιανῶν, δὲν εἶναι κακὸν τὸ καταστῆσαι δημῶδες ἀληθείας τινὰς, τὸ ἐκβρίζωσαι τὴς προλήψεις και καταστῆσαι προχείρους και κοινὰς ἀρχὰς τινὰς πρακτικῆς ὠφελείας.

Ἐπανερχόμενος λοιπὸν εἰς τὸ ἀνωτέρω εἰρημένον, λέγομεν, ὅτι εἰς ἐλείνη τὴν ἡλικίαν, καθ' ἣν πιστεύεται, ὅτι ἄρχεται ἡ ἀγωγή τῶν παιδίων κατὰ μέγα μέρος ἐπρεπε νὰ ἦναι περικυμμένη, διότι περὶ τὸ ἕκτον ἢ ἑβδομον ἔτος ἤδη ἀνεπτυγμένον ἐπὶ τὸ σπέρμα τῶν ἀρετῶν ἢ τῶν ἐλατωμάτων, τὰ ἑποῖα θὰ καταστήσωσι τὸ παιδίον ἢ ἀθροπὸν καλόν, ἢ μοχθηρόν. Τὸ δὲ σπέρμα τοῦτο δὲν προβαίνει ἀναπτυσσόμενον εἰς τὴν τρυφερωτάτην ἐλείνη γῆν ἀπλῶς και τυχαίως, ἀλλ' εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐντυπώσεων, τῶν κρίσεων και συγκρίσεων, τέλος τῶν πρώτων ἐλείνων ἰδεῶν, τὰς ὁποίας ἐκ τῶν σπαργάνων βεβημῆδον τὸ παιδίον συνέλαβεν. Διότι τὸ βρέφος εἶναι ἀνίκανον ἐτι νὰ ἐναρθρῶνῃ φωνὰς και νὰ μορφῶνῃ λέξεις, εἶναι τάχα πιστευτόν, ὅτι τοῦτο ἐπίσης εἶναι και ἀνίκανον νὰ σκέπτηται και νὰ συλλογίζηται; τοῦναντίον, ἐπειδὴ εἶναι ἐν αὐτῷ ζωηρότερα ἡ ἐργασία τῆς συγκρίσεως και ἀναλύσεως, αἱ ἰδέαι τὰς ὁποίας μορφῶναι, μένουσιν ἐντετυ-

πωμέναι ἐν τῇ ψυχῇ του ὡς ἐντυπώσεις καλαὶ ἢ κακαί, εὐάρεστοι ἢ δυσάρεστοι, αἱ ὁποῖαι καθίστανται πηγὴ πλάνης δι' ὅλης τῆς ζωῆς του.

Συνειθίζουσιν οἱ πλείστοι νὰ ἐπιχειρῶσι τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων πολὺ ἐνωρίς και νὰ ἀναβάλλωσιν ἀργότερο τὴν ἀγωγήν αὐτῶν. Οἱ γονεῖς φρονοῦσιν, ὅτι ἐξεπλήρωσαν τὸ σπουδαιότερον ἐκυτῶν καθήκον ἐὰν πέμψωσιν παιδιὰ τριῶν ἢ τεσσάρων ἐτῶν, εἰς τὰ σχολεῖα, ἐνθα, καθηλωμένα μακρὰς ὥρας, βυσακίζονται ὅσον οἶοντε ἀστηρῶς παρὰ τῶν διδασκάλων παρορμώντων. εἰς σπουδῆν τὰ τρυφερὰ ταῦτα πλάσματα· ὁπόταν δὲ ἀνακουφισθῶσιν ἀπὸ τὸ βᾶρος τοῦτο οἱ γονεῖς ἐν γένει οὐδόλωι πλέον μεριμνῶσι περὶ τῆς καρδίας αὐτῶν φρονούντες, ἀρκετόν, ὅτι ταῦτα ἔμαθον νὰ ἀπαγγέλλωσιν ἀσυναρτήτους φράσεις και νὰ σύρωσιν ἐπὶ τοῦ χάρτου γραμμὰς. Ἐν τούτοις ἡ καρδιά και ἡ υγεία τοῦ παιδὸς διαφθείρονται και ἀπόλλυνται· ἡ ἰδιοσυγκρασία του καθίσταται μελαγχολικὴ και ὑποχονδριακὴ, και ἡ δυσθυμία ἐν τοικύτῃ ἡλικίᾳ εἶναι πηγὴ ἀνεκφράστων βλαβῶν, τὰς ὁποίας ὁ χρόνος δὲν θὰ δυναθῇ νὰ θεραπεύσῃ. Ἐν τῇ οἰκίᾳ οἱ παῖδες οὗτοι γίνονται ἰσχυρογνώμονες, ὑποκριταί, αὐθάδεις και ὀκνηροί, οὐδεμίαν εἰκοκεῖ ἐν αὐτοῖς ἀγάπην πρὸς τοὺς γονεῖς και διδασκάλους των, ἐν οἷς βλέπουσι πάντοτε τοὺς ἐκυτῶν τυράννους, και οὕτω, ἡ πρώϊμος αὐτῆ παιδεία κοστίζει αὐτοῖς πολυλάκις ὀλόκληρον τὴν ζωὴν ἢ τὴν καρδίαν των.

Πρέπει λοιπὸν νὰ γίνηται τὸ ἐναντίον τοῦ ὅτι συνειθίζεται, τούτεστι πρέπει ἡ οἰκιακὴ ἀγωγή νὰ ἐφελέχη κατὰ πρῶτον τὴν μέριμναν τῶν γονέων και νὰ μὴ σπεύδωσι νὰ παραγεμίζωσι τὸν νοῦν τῶν παιδίων μὲ ἀγονα μαθήματα και κενούς λόγους. Εἶναι ἀναγκαῖον πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ ἐνδυναμῶνωσι τὰς ἀσθενεῖς ταύτας κρᾶσεις μὲ βαθμιαίας ἀσκήσεις, νὰ συνειθίζωσι τὰς παρθένους αὐτὰς ψυχὰς εἰς τὸ λαμβάνειν ταχύτατα τὰς ἐντυπώσεις τοῦ καλοῦ και ὠραίου, νὰ συναρμώττωσι τὰς μεταβολὰς τῆς φυσικῆς ὑπάρξεως πρὸς τὰ κατὰλληλα ἡθικά αἰσθήματα, νὰ ἐμπνέωσι διὰ παραδειγμάτων τὴν ἡδονὴν τῶν καλῶν πράξεων, νὰ διορθῶνωσι και ἐκβρίζωσιν ἐγκαίρως τὰς ἐπιβλαβεῖς παραφυάδας τῆς ψυχῆς· τοῦτο ἐστὶ τὸ ἔργον, ἢπερ οἱ φιλόστοργοι γονεῖς πρέπει νὰ ἀρτίζωσι ἀπὸ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἐν τοῖς σπαργάνοις ἀκόμη εἰσὶ τὰ τέκνα των. Ἐς ἐκτελέσωσιν οὗτοι τὴν οὐσιώδη ταύτην ἐργασίαν και κατόπιν ἂς σκέπτωνται νὰ τὰ ἀπομακρύνωσιν ἐκ τῆς πατρικῆς οἰκίας ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς ἐκπαίδευσως.

Ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ μάθῃ γράμματα και τριακοντούτης ἀκόμη χωρὶς νὰ ἀπολέσῃ τὴν ἀξίαν τῆς ψυχῆς

του, ἀλλ' ἐντός τοῦ τετάρτου ἢ πέμπτου ἔτους ἡ καρδία πρέπει νὰ εἶναι ἤδη διαπλασμένη.

Ἐνταῦθα ὅμως ἐγκρατεῖα ἢ δυσκολία, περὶ ἧς ἤδη ἐγραψεν ὁ ἐπίφανής Ὡμαζαῖος εἰς τὰς περὶ ἀνατροφῆς σκέψεις του ἢ δυσκολία αὕτη συνίσταται εἰς τὸ ὅτι δὲν ἔχουσι πάντες οἱ γονεῖς τόσον νοῦν, ὥστε νὰ διευθύνουσι νουθετῶς τὴν πρώτην ἀνατροφὴν τῶν τέκνων των. Μεταξὺ τῆς ἐργατικῆς, καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς μεσαιῆς τάξεως, ὁ αἰογενειάρχης ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι ἠναγκασμένος ὡς ἐκ τοῦ ἔργου του νὰ διαμένῃ καθ' ὅλην σχεδὸν τὴν ἡμέραν ἐκτὸς τῆς κατοικίας του. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὰ παιδία μένουσιν ἐμπέπιστευμένα ἀποκλειστικῶς εἰς τὰς φροντίδας τῆς μητρὸς, αἱ ὁποῖαι ἐξ ἀγνοίας ἢ ἐξ ὑπερμέτρου καὶ κακῶς ἐνοουμένης τρυφερότητος, ἢ ἐξ ἀπροσεξίας καταστρέφουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ τε ἦθος καὶ τὴν φύσιν τῶν τέκνων των.

Σπυδόμεν νὰ εἴπωμεν ὀλίγα ἀπλᾶ καὶ εὐκόλα πράγματα εἰς τὰς μητέρας, εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὁποίων δὲν ἀπαιτεῖται οὔτε μεγάλη εὐφυΐα οὔτε μεγάλη ὑπομονή, οὔτε μεγάλα θυσία.

Πρὸ πάντων ἄς μάθωσιν αἱ μητέρες, ὅτι τὰ μικρὰ πλάσματα, τὰ ὁποῖα ἔχουσιν ἐπὶ τοῦ στήθους των, καὶ ἐκεῖνα τὰ ἄλλα τὰ τεταροετῆ ἢ πενταετῆ, τὰ ὁποῖα πηδῶσιν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἐν τῇ οἰκίᾳ δὲν εἶναι κυρίως εἰπεῖν πνευματικαὶ ἀντίκλιαι ἢ μηχαναὶ μύλου. Τὰ πλάσματα ταῦτα ἔχουσι διάνοιν καὶ καρδίαν, σκέπτονται, συλλογίζονται, ἀγαπῶσι καὶ μισοῦσι διὰ τοῦτο ἡμεῖς. Ὡς μητέρες, ἔχετε τὴν ὑποχρέωσιν οὐ μόνον νὰ τὰ θηλάζετε, νὰ τὰ τρέφετε, νὰ τὰ ἐνδύητε καὶ νὰ τὰ καθαρίζετε, ἀλλὰ βεβαίως καὶ νὰ γονιμοποιήτε τὰ ἐν αὐτοῖς ὑπάρχοντα καλὰ σπέρματα καὶ νὰ ἐνσταλάζετε εἰς αὐτὰ τὸν πόθον τῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ καλοῦ.

Ἀλλὰ τί ὀφείλομεν νὰ κάμωμεν; λέγουσιν αἱ μητέρες. Οὐδὲν ἄλλο ἢ νὰ ἀγαπᾶτε ὀλιγώτερον τὰ τέκνα σας καὶ μάλιστα τὰ θήλαα, τὰ ὁποῖα συνεθίζετε νὰ διαφθερίζετε μὲ τὴν ὑπερβολικὴν ματαιότητά σας. Μάθετε, ὅτι αἱ γυναικες γεννῶνται κενδοῆξοι καὶ μάταιαι καὶ ὅτι ὅλαι αἱ διαταραχαὶ τῶν οἰκογενειῶν οὐδεμίαν ἄλλην πηγὴν ἔχουσιν εἰμὴ τὴν γυναικειαν ματαιότητά. μόλις, εἴτε ἐκουσίως, εἴτε ἐξ ἀπροσεξίας ἐκάμετε νὰ ἐνοήσῃ ἡ κόρη σας, ὅτι εἶναι ὠραία, καὶ ὅτι ἡ ὠραιότης ἐν τῷ κόσμῳ εἶναι ἀξιοτιμὸν τι πράγμα, ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐγγραφέατε εἰς τὴν κόρην σας τὴν ὁδὸν τῆς ἀπωλείας.

Ἐτερον σοβαρότατον σφάλμα εἶναι τὸ δέρειν τὰ παιδία ὅπότεν δεικνύωνται δυσπειθῆ καὶ ὀνηρὰ ἢ προπετῆ, ἢ ὅπότεν σφάλλωσι κατὰ τι. Ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δὲν πρέπει ὁ πατὴρ ἢ ἡ μήτηρ νὰ τιμωρῶσι μὲ ζυλοκοπήματα τὰ τέκνα των εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐθυμῶνται πάντοτε, ὅτι τὸ παιδίον εἶναι εἰς μικρὸς ἄνθρωπος, ἐπομένως ἀναγκαῖον ἐστὶ νὰ σέβωνται τὴν ἀνθρωπίνην ἀξίαν καὶ ἐν αὐτῇ ἀκόμη τῇ τρυφερᾷ ἡλικίᾳ. Τὰ ζυλοκοπήματα δὲν διορθῶνουσι σχεδὸν ποτὲ τὸν κακὸν χαρακτήρα, τούναντίον πολλὰκις τὸν χειροτερεύουσιν. Οἱ πατέρες καὶ αἱ μητέρες τοῦτο ποιοῦντες ὁμοιάζουσι πρὸς τοὺς ἱατροὺς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι, ἀφ' οὗ θεωρήσωσιν ἕνα ὄργανισμὸν, ἐξ ἀγνοίας ἢ ἰσχυρογνωμοσύνης εἰς τὸ σύστημα των, παραγγέλλουσι φάρμα-

κα δριμέα, καὶ φρονέουσιν ἀντὶ νὰ θεραπεύσωσι. Τὰ ζυλοκοπήματα ἔχουσι καὶ τὰ ἐξῆς ἀξιοσημεῖωτον ἀτόπημα, ὅτι δηλ. δίδουσιν εἰς τὸ παιδίον τὸ λυπηρὸν καὶ κινηρὸν ὡδὸς θέαμα τῆς ὀργῆς, ἣτις βεβαίως εἶναι ἡ ὀλεθρὸν τῆς ἀποπλάνησος τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος. Πατὴρ ἢ μήτηρ, οἵτινες δέρουσι τὸ τέκνον των, ἐνεργοῦσι σχεδὸν πάντοτε ὑπὸ ἐκρηξίν ὀργῆς, ἣτις, καὶ ὅταν τὰ ζυλοκοπήματα δὲν εἶναι ἡ χειροτέρα διόρθωσις, βλάπτει πάντοτε εἰς τὸ ἡθικὸν ἀποτέλεσμα τῆς τιμωρίας, ὡς συμβαίνει πάντοτε προκειμένου περὶ τιμωρίας, ἣτις δὲν πηγάζει ἀισθημάτων δικαιοσύνης, πάντοτε ἡσυχου καὶ συντηρεῖ ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τῆς ποινῆς, ἀλλ' ἐξ ὑπερβαλλούσης πατριωτικῆς μνησικακίας. Σφάλμα τόσον μισητὸν, ὅποῖον ὀργή, δὲν πρέπει ποτὲ νὰ συνοδεύῃ τὴν ἐξάσκησιν τῆς ὑψηλοτάτης καὶ σεβαστοτάτης λειτουργίας, οἷα ἐστὶ ἀναγκαῖον ἢ ἡ πατρικὴ ἐξουσία.

Ἐπιθυμῶ πρὸς τούτοις νὰ ὑπομνήσω εἰς τὰς μητέρας, εἰς τὰς ὁποίας εἶναι ἐμπέπιστευμένη ἡ ἀνατροφή τῆς βρεφικῆς καὶ παιδικῆς ἡλικίας, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐθίζωσιν τὰ παιδία νὰ ἱκανοποιῶσι πάσας τὰς μικρὰς ἰδιοτροπίας, ὁποῖαι ἔρχονται εἰς τὴν κεφαλὴν των, μὲ τὴν εὐπρόσωπον ἀφορμὴν, ὅτι, ἐπειδὴ ταῦτα εἶναι ἀκόμη πολὺ μικρὰ, ἦτο σκληρότης τὸ στερεῶσαι αὐτὰ τῶν ἀθῶων τέκνων τὰς ὁποίας ἐπιθυμοῦσιν. Ὡς μητέρες, εἰσαθε σεις αἱ δάσκαλοι εἰς τὴν κοινωνίαν ἀνθρώπων κακίστους, ἰδιοτροπίας ἀδδιδράχους, πλεονέκτας καὶ δοξομανεῖς. Εἰσαθε σεις, ἡ δηλητικραζέουσιν τὰ τρυφερὰ φυτὰ, φαρμακεύοντες τὴν ὑγιεινὴν καὶ εὐεσχετικὸς χυμοῦς.

Τὸν παντοδύναμον ἐκείνον δοξομανῆ, ὅστις ἤθελε κτασθεύσει βᾶθρον καὶ μὲ τὴν κεφαλὴν ἀκόμη τοῦ πατρὸς του, ἵνα ἀναστῇ ὑψηλὰ, καὶ ὅστις δὲν ὀπισθοχωροῦν ἀπέναντι οὐδενὸς προσκόμματος, οὐδεμιᾶς ὑπολήψεως, ἢ φθᾶσῃ τὸν ποθητὸν σκοπὸν, εἰσαθε σὺ, ἡ μήτηρ του, τὸν ἐμόρφωσας τοιοῦτον, ὅτε δὲν εἶχες τὴν δύναμιν νὰ ἀντισταθῆς εἰς τὰ πεισματώδη παιδικὰ δάκρυά του, καὶ εἴθετες εἰς τὴν διάθεσίν του πᾶν ὅτι ἐπιμόνωσ ἐξῆτει. — Τὸ σκληρὸν ἐκείνον ἄνθρωπον, ὅστις θὰ ἐβλεπε καὶ σὲ αὐτὸν ἐκπνεύσαν μᾶλλον, παρὰ νὰ ταραξῆ παραμικρὸν τὴν ἡσυχον γένουσί του, καὶ ὅστις δὲν ἠσθάνθη εὐπλαγῆν διὰ τὸν ὁμοῖόν του, εἰσαθε σὺ, ἡ μήτηρ του, ἣτις τὸν ἔμαθες εἰς τοιοῦτον σημεῖον, ὅπότεν τῷ ἐδιδες τὸ καθημερινὸν παράδειγμα νὰ κακοποιῇ τοὺς δούλους σας, νὰ ἀποδώσιν τοὺς ἐπαίτας καὶ νὰ κοκοποιῇ τὰ ζῶα. Εἰσαθε σὺ, τὸν ἐχειροκρᾶτε, παιδίον ὄντα, ὅταν ἡγειρεν ὑπερήφανον χεῖρα κατὰ τῶν ἀνθρώπων τῆς οἰκίας καὶ ἐκτύπα τὸν ὑπέρτατος. — Τὸν ῥυπαρὸν ἐκείνον φιλάργυρον, ὅστις ἐβλεπε νὰ ἀποθάνῃ τῆς πείνης καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς του μᾶλλον παρὰ νὰ τείνῃ τὴν χεῖρα καὶ νὰ προσφέρῃ αὐτῷ μίαν γωνίαν ἄρτον, εἰσαθε σὺ, ἡ μήτηρ του, ἣτις ἐβαλες τὴν καρδίαν αὐτοῦ τοιοῦτον ἀπατρόπαιον πάθος, ὅπότεν κατὰ τὴν νεαράν του ἡλικίαν ἐξύψωσας εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς του τὴν ἀξίαν τοῦ νομίσματος, θεωροῦσα αὐτὸ ἀνώτερον παντὸς γίνου ἀγαθοῦ καὶ ἐμψυτεύουσα εἰς τὴν καρδίαν τὴν ἀνηθῆ ἐπιθυμίαν τῆς φιλαργυρίας καὶ τῆς συντηρήσεως τῶν χρημάτων πρὸς βλάβην τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἐλευθεροσύνης. — Τὴν ἀναιδῆ ἐκείνην γυναῖκα, ἣτις ἀναβιβάζει

τὰ μῆνα τὴν κλίμακα τοῦ . . . Νοσοκομείου, ἐκ τοῦ ὁποίου μίαν ἡμέραν θὰ ἐξελθῆ ἡδὲς πτώμα, εἶσαι σὺ, ἡ μήτηρ της, ἥτις τὴν περιήγαγε εἰς τὴν ἐσχάτην ἐκείνην ἔκπτωσιν καὶ ἀθλιότητα, ἀφ' ὅτου τὴν πρώτην φοράν τῆ ἐπέτρεψες νὰ πωλήσῃ ἀντὶ ἐνὸς ζαχαρωτοῦ ἐν παιδικὸν φίλημα . . .

Ὡ μπτέρες καρφώσατε καλῶς εἰς τὸν νοῦν σας τὴν ἀκόλουθον μεγάλην ἀλήθειαν: Ὁ ἄθρωπος δὲν μένει ἐπὶ τῆς γῆς πρὸς τὸν ἀπλοῦν σκοπὸν νὰ εὐχαριστήσῃ ὅλας τὰς ἀνάγκας καὶ ἐπιθυμίας αὐτοῦ· τούτο εἶναι μέσον καὶ οὐχὶ σκοπός. Ὁ ἄθρωπος ἔχει καθήκοντα νὰ ἐκπληρώσῃ ἐπὶ τῆς γῆς τὰ ὅσα εἰς ἴσως δὲν ἐνωσῆτε καὶ διὰ τούτου οὐδὲως περὶ αὐτῶν μεριμνάτε. Ὁ ἄθρωπος ἐγενήθη νὰ ἀγαπᾷ τὸν Θεὸν καὶ τὰ πλάσματα αὐτοῦ· ἐμφυσάτε ὅθεν καθ' ἡμέραν εἰς τὰ ὄτα τοῦ τέκνου σας τὸ θεῖον παράγγελμα, ἐν ᾧ περιέχεται ἅπας ὁ Νόμος τῆς ἀγάπης «ὅ σὺ μισεῖς ἐτέρω μὴ ποιήσης», καὶ «ὅ,τι θέλει νὰ σοῦ κάμουν οἱ ἄλλοι κάμε καὶ σὺ εἰς αὐτούς». Κάμετε νὰ ἐνοήσῃ τὸ μικρὸν τέκνον σας, ὅτι τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου τούτου εἶναι μεγάλη συμφουσία ὅταν οὐδεμίαν αὐτῶν γίνεταί χρῆσις ὑπὲρ τοῦ πλυσίου, ἐμφυτεύσατε εἰς τὴν καρδίαν του τὴν συμπάθειαν καὶ ἡ κοινωνία θὰ σὰς χρεωστῆ εἶναι πολῦτιμον λίθον, τὸν ὁποῖον θέτετε ἐν τῷ μέτρῳ αὐτῆς. Ἐθίσατε τὰ τέκνα σας εἰς τὴν ἐργασίαν, ἥτις ἐξευγενίζει καὶ ἰσχυροποιεῖ τὸ πνεῦμα· πρὸ πάντων δὲ προσέχετε εἰς τὴν ἐπιθυμίαν, ἣν λαμβάνει, τῶν κακῶν διασκεδάσεων.

Μητέρες, ἐάν ἦσθε χριστιαναί, ἐνθουσιάητε τὸ παράγγελμα τοῦ Κυρίου λέγοντος «ἐὰν δὲν μετανοήσητε, πάντες θὰ χαθῆτε»· ἐνωσῆτε τί σημαίνει τούτο; Σημαίνει, ὅτι ἡ ἐκουσία ἀποκέρωσις τῆς σαρκὸς (no filii voluntaria) εἶναι ἡ πλέον εὐχρηστος τῷ Θεῷ ἀρετὴ· τούτο ὅμως δὲν συνίσταται μόνον εἰς τὴν ἀποχὴν ἐν ὠρισμέναις ἐποχαῖς ἀπὸ τῶν φαγητῶν, ἀλλὰ πρὸ πάντων εἰς τὴν θουσίαν τῶν ἰδίων παθῶν, ὡς τὴν μετρίασιν τῆς ὑπὲρ μέτρου φιλαυτίας, εἰς τὸ πρὸς ἑαυτὸν μὲν αὐστηρὸν, πρὸς τοὺς ἄλλους δὲ ἐπιεικὲς, εἰς τὴν τελείαν αὐταπάρνησιν, τὸ ἀμνησίκακον τὸ ἀφιλοερδές, τὸ εὐπροσῆγορον, τὴν ἐγκάρδιον ἀγάπην καὶ εἰς τὴν ἐξάσκησιν ὅλων τῶν κοινωνικῶν ἀρετῶν.

Πρέπει νὰ ἐθίζετε τὰ παιδιὰ νὰ ἐγείρωνται ἐνωρὶς φανεροῦ ὄντος, ὅτι ἡ τοιαύτη συνήθεια οὐ μόνον ὠρελεῖ τὴν ὑγίαν ἀλλὰ καὶ συντελεῖ εἰς τὴν ἐτοιμότητα καὶ εὐθυμίαν τοῦ πνεύματος. Θελοῦν δὲ ἐνοήσῃ τὸ θεῖον καὶ ὑψηλὸν τῆς προσευχῆς, ἐάν συνειθίσωσι νὰ μὴ ἀπαγγέλωσι λόγους, ὧν τὴν σημασίαν δὲν ἐνωσῶσι, διότι οὐδὲν ἄλλο περισσώτερον τούτου βλάπτει εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς διανοίας· ἡ κατ' ἐξοχὴν σιεπτικὴ ἡλικία ἡμῶν ἐξασκεῖ ὀλεθρίαν ἐπιβροχὴν ἐπὶ τῆς ἀνατροφῆς. Οἱ γονεῖς δεικνύουσιν ἔνοχον ἀδιαφορίαν ἐπὶ τῆς πρακτικῆς εὐσεβείας ἀρκοῦμενοι νὰ φέρωσι τὰ παιδιὰ εἰς τὴν λειτουργίαν τὴν

Κυριακὴν, χωρὶς νὰ ἐπιφορτισθῶσι περὶ τῶν λοιπῶν. Βεβαίως ἡμεῖς μισοῦμεν τὴν θρησκοληψίαν καὶ δεισιδαιμονίαν, ἀλλ' οἱ τείρομεν τὴν ἀντίθετον ὑπερβολὴν, διότι μᾶς φαίνεται, ὅτι ἄνευ ἐξωτερικῆς λατρείας δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ οἰκδήποτε θρησκεία, ἄνευ δὲ θρησκείας δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ εὐεξία κοινωνίας καὶ οἰκογενείας.

Κοινωνία ὀργανισμένη ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ ἔχει ἀνάγκην πολιτῶν, διαμμένων νὰ ἐνωσῶσι τὴν οὐσίαν αὐτὴν τῆς ἀτομικῆς ἐλευθερίας, ἥτις πρέπει νὰ ἦαι σεβαστὴ ἐν παντὶ ἀθρῶπῳ· τούτου ἕνεκα ἀναγκαῖον ἐστὶν εἶναι τὰ παιδιὰ συνειθίζωσιν εἰς τὸν ὑψηλὸν τούτον σεβασμὸν τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας, ὅστις σήμερον εἶναι ἐμφυτος παρὰ τῷ Ἀγγλικῷ λαῷ τῷ κρεῖττον ἐν ἐλευθερίᾳ ὀργανισμένῳ κατὰ τὴν Εὐρώπην, διότι ἐν τῷ σεβασμῷ τούτῳ περιλείονταί πάντες οἱ νόμοι τῆς κοινωνικῆς ἠθικῆς, καθόσον τὸ ἀναμιγνύεσθαι εἰς τὰς ἀσχολίας τοῦ ἄλλου ἄνευ προσκλησεως, εἶναι πηγὴ ἀπειρῶν δυσχερειῶν. Περὶ τούτου καὶ ὁ μέγας Φραγκλῖος εἶπεν, ὅτι ἐν τῇ κοινωνίᾳ πράττονται μικρὰ τινα ἐγκλήματα, καθ' ὧν ὁ Νόμος δὲν ἔχει ποιήν. Τὰ μικρὰ λοιπὸν ταῦτα ἐγκλήματα, περὶ ὧν ὀμιλεῖ ὁ μέγας Ἀμερικανός, εἰσὶν ἀκριβῶς· αἱ συνεχεῖς καὶ κοιναὶ προσβολαὶ τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας τοῦ ἄλλου, ἥτις πρέπει νὰ ἦναι ἐπίσης σεβαστὴ καὶ ἀπαρβίαστος ὡς καὶ ἡ πολιτικὴ.

ΤΟ ΥΠΟΤΙΘΕΜΕΝΟΝ ΦΑΝΤΑΣΜΑ.

Μυθιστορία πρωτότυπος.

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φυλλάδιον)

Ἡκουσες λοιπὸν τοὺς στίχους μου ὅτι δὲν συμφωνοῦσι ποσῶς μὲ τὴν γνώμην σας Κυρία Χρῆστικα;

— Διὰ νὰ γνωρίσητε τὸν κόσμον, ἀπῆντησεν ἡ Χρῆστικα, πρέπει νὰ ἐντρίψητε πολὺν χρόνον ἐντὸς αὐτοῦ, καὶ τότε θὰ ἰδῆτε, ὅτι θὰ ὑποπέσητε ἀπὸ πλάνης εἰς πλάνην, ἀπὸ πταισματος εἰς πταῖσμα καὶ θελεὶ παρέλθει τὸ ἥμισυ τοῦ βίου σας ἄγνωστικα, ὅτι ἀπατάσθε πόσον δυσπαράτητος τοῦ κόσμου ἡ πείρα καὶ πόσον ἀφοῦ ἀποκτηθῆ λυπηρὰ!

Τὴν συνδιάλεξιν ταύτην διέκοψεν ἡ παρουσία στρατιωτικῆς τινας, ὅστις κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰσηλθεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

— Μπα! ἔλαμεν ἡ Ἐλένη. Τί περιέργως συμπρωπῆς! Δὲν βλέπετε τὸν Ἀγιοσίλον;

— Δὲν πιστεύω νὰ ἦνε αὐτός, προσέθηεν ἡ